

Laboratuvar Destekli Tarih Öğretimi

Laboratuvar destekli tarih öğretimi alışık olmadığımız bir söylem değil mi? Fen bilimlerinde çok sık kullanılan bir ifadenin tarih bilimi etrafında uçuşması pek sık karşılaştığımız bir durum değil herhalde. İnsan sürekli bir ilerleme ve arayış içerisinde. Daha önce bilgisayar destekli tarih öğretimi üzerine çalışmalarımız ve yazılarımız olmuştu. Hatta fıkra destekli tarih öğretimi üzerine master tezimi hazırlamış, kitap olarak da yayınlamıştım. Şimdilerde yeni bir projeyi kendime ilke edindim. Eminim ki Türkiye’de bir ilki gerçekleştireceğiz...

Bugüne kadar tarihi olayların bir analizden geçirilmesi, laboratuvar ortamında deneyinin yapılabilmesi mümkün değildi. Ama her bilimde olduğu gibi tarihte de yaparak ve yaşayarak öğrencilerimizin konuları daha iyi kavrayabilmesi mümkün. Üçimizden bazılarının “ne yani, bu öğretmenimiz Çanakkale Savaşı’nı ya da Milli Mücadele dönemini tekrar mı canlandıracağız?” dediklerini duyabiliyorum. Evet bu iki şekilde mümkün. Birincisi derslerimde sıkça kullandığım drama yöntemiyle öğrencilerimizin geçmişte olan olayları canlandırmasıdır ki; öğrenci burada hem konuyu kavramış olarak karşımıza çıkıyor, hem de tarih biliminden zevk alarak bu bilimin sıcak yüzüyle tanışmış oluyor. Öğrenci, tarihi olayı canlandırırken bazen kendisini o kadar kaptırıyor ki, Çanakkale cephesi aktarımında gözyaşlarına hakim olamıyor. Öte yandan Sakarya Muharebesi’nde öylesine deşarj oluyorlar ki, sanki zafer kazanmış büyük komutan edasıyla yürüyüp, benimle ya da diğer arkadaşlarıyla konuşuyor. İşte drama yöntemiyle tarih öğretiminde biz kendi okulumuzun gerçek kahramanlarını çıkartıyoruz. Bu bağlamda Türk tarihinin gerçek kahramanlarıyla özdeşim kuran genç, beyaz perdenin sahte jönlerine de gereksinim duymuyor. Öte yandan, ileride kendisini, ailesini ve toplumu zor durumlarda bırakacak olumsuz davranışlar da sergilemeyecek. Bu bilimsel öğretim yöntemiyle enerjisini doğru yola kanalizasyon edilen gencin okul ve toplum suçlu işlemesi hemen hemen olanaksız hale getirilmiş oluyor. Elbette drama yöntemi şimdiye kadar birçok alanda kullanılmış. Ama drama tarihle tanışmaktan ayrıca mutluluk duymuştur. Ne dersiniz, denemekten bir şey kaybeder miyiz? Sevgili arkadaşlarımla zaman ve müfredatın yoğunluğunu bahane etmemesini dilerim. Bura-

da ki olay zamanı etkili kullanmakla ilgili. Yani bu “doğru zamanda, doğru istasyonda bulunmak” gibi bir şey. Gelelim asıl konumuza. Tarihte yaparak ve yaşayarak öğrenebileceğimiz ikinci ve en önemli etkili yöntem de okul bünyesinde açacağımız bir tarih laboratuvarı. Bazılarımız isterlerse buna bir “okul müzesi” diyebilir. Önemli olan ismi değil. İçeriğinin bize verdikleri. Ben kendi adıma öğrencilerimle birlikte okul bünyesinde böyle bir atmosfer hazırlayabildiğim için kendimi çok şanslı hissediyorum. 2005-2006 eğitim-öğretim yılında bir müzede bulunabilecek bütün etnoğrafik malzemeleri, öğrencilerimle topladım. (Likya, Roma, Selçuklu, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti dönemlerine ait bulabildiğimiz hayatın her alanındaki eşyalar...)

Toplanan malzemelerin sergileneceği yer, ses ve ışıkta bir o kadar önemli olduğu için cam bölmeler, ışık ve ses etkileriyle desteklenip, benzerine az rastlanırsa muazzam bir ortam oluşturuldu. Sonrasında ne mi oldu? Çanakkale Cephesi’ni işliyorsak laboratuvarımıza gidiyoruz. Sarıkamış Harekatı için orayı ziyaret ediyoruz. Likyalılar için oraya gidip, yerinde küçücük bir deney yapıyoruz. Öğrencilerimi adeta bir zaman tünelinden geçiriyorum. Zamana yolculuk, hem de gerçek objelerle desteklenmiş bir ortam. Eminim bütün tarih öğretmenleri okullarında küçük bir Topkapı Sarayı ya da Çanakkale cephesi inşa edebilirler; bizim yaptığımız gibi Çanakkale’de kullanılmış eski bir silah ve resimler bulabilirsiniz. Projeksiyon cihazınızla bunları perdeye yansıtıp, savaştaki sesleri de verdiniz mi, işte size bir deney laboratuvarı. İnanın öğrencileriniz Çanakkale Cephesi’nde ya da Sakarya’da, İnönü mevzilerinde, Dumlupınar’da, Kocatepe’de yaşananları yaşayaca-

cak. Dolayısıyla yaptığımız eğitimden hem siz zevk alacaksınız hem de öğrenciniz yaşarken öğrenecek. Tarihin gerçek kesitlerini gözler önüne sermeniz, size ve öğrencilerinize tarafı biraz zor olan tarih biliminin doyumsuz tatlarından birisini tatmanızı sağlayacak. Biz öğrencilerimle barışı da müzakere ediyoruz. Bazen Lozan’a gidiyor, barışın tadını çıkartıyoruz. Bazen de Mondros’a gidip hatalardan ders alıyoruz. Tarih bilimi de “geçmişten ders alma” değil mi? Yoksa geleceğin yol haritasını nasıl çizeceğiz? Atatürk’ün emanet ettiği biz gençler bu cumhuriyete bu şekilde sahip çıkmazsak gençlerimiz başka yol haritaları peşinde koşuyor. Bir yokluktan var edilen bu Türk Devleti ve milletin bugünlere nasıl geldiğini gösterebilmek gerekiyor. Dünü bilmeyenler bugünün ve şu bağımsızlığımızın kıymetini hiçbir zaman bilemeyecekler. Toplumsal tarih anlayışına göre tarih biliminizi okul duvarlarının soğuk yüzünden alıp, laboratuvar ortamına ve açık hava müzelerine taşımak gerekiyor. Örneğin öğrencilerimize okulda böyle bir ortam sağlayamıyorsa onları “ANITKABİR”in altındaki bütün geçmişimizi gözler önüne seren ve Milli Mücadelemizin bütününün gözler önüne serildiği bu tür bir ortama götürmeliyiz. Bir başka açık hava laboratuvarımız Çanakkale’dir. Öğrencilerimizin bu açık hava müzesini ziyaret etmesi, tarihi gözden geçirmesini sağlayacak. İşte bu tür yerlerin küçük bir örneğini (İstanbul’daki Miniatürk gibi) okulumuz bünyesinde hazırlayabilirsek öğrencilerimizin tarih bilimine ve geçmişimize bakış açısını değiştirdiğimiz gibi, ülkesini her konuda ön plana çıkartması gerektiği konusunda da önemli mesajlar verebileceğiz. Bu bağlamda okullarımızın fiziksel ortamlarıyla ilgili gerekli düzenleme ve çalışmalarında yapılması gerek. Ben, “öğrencilerime tarihi en güzel şekilde nasıl öğretebiliriz peşindeyim?” Daha da ötesi tarihi soğuk ve anlaşılmasız bir bilim olmaktan çıkartıp, gerçek bir bilim kimliği kazandırmak. Onun için de Atatürk’ün bizden istediği gibi çalışıyor, laboratuvarlarda sabahlıyoruz. Darısı diğer tarih bilimcilerin başına. Tarih biliminin ışığında dünya ortamında tarih tadında mutlu yarınlarımız için el ele ...

Demirhan Yılmaz
Tarih Bilim Uzmanı/Tarih Öğretmeni
Kadıköy İbrahim Küçükünal
Ç.P.L Fethiye-Muğla
demirhan.yilmaz76@hotmail.com

Değerli Okurlar, görüşlerinizi

400 kelimeli geçmeyecek biçimde ve fotoğrafınızla birlikte "TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi, Forum Köşesi, Atatürk Bul. No:221 Kavaklıdere- Ankara" adresine gönderebilirsiniz. Görüşler aktarıldıkça 3. şahısları suçlayıcı ifadelerden kaçınılmasını rica ederiz. Forum'da ve Serbest Kürsü'de yayımlanan okuyucu görüşleri Bilim ve Teknik dergisini bağlamaz. Forum köşesine aşağıdaki telefon ve faks numaralarıyla da erişebilirsiniz:
Tel: (312) 468 53 00 / 1067 (Gülğün Akbaba) Faks: (312) 427 66 77